

Welzijnsbeleid

1. Sociale vaardigheden

'Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig kunnen voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen'

Om dit te kunnen realiseren wil onze school zorgen voor een veilige, stimulerende leeromgeving.

We werken in onze school daarom vooral preventief aan 'sociale vaardigheden'.

Kinderen leren om respectvol met elkaar om te gaan, voorkomt alvast voor een groot stuk dat kinderen problemen krijgen in hun omgang met elkaar.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Regels en afspraken worden zichtbaar gemaakt zodat kinderen en leerkrachten elkaar makkelijker kunnen steunen in het naleven hiervan.

We mogen van jonge mensen natuurlijk niet verwachten dat ze perfect zijn.

Het kan dus zijn dat ze in de fout gaan.

Als opvoeders moeten we hen helpen om hun problemen goed op te lossen.

Het kan immers niet zijn dat we de toekomst van jonge mensen op het spel zetten door bijvoorbeeld pestgedrag.

Daarom willen we met dit beleid een krachtig signaal geven.

1.1. Onze anti-pestbrochure

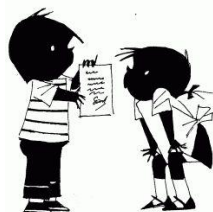
Met deze brochure willen we zowel de leerlingen én de ouders de nodige info aanreiken. Het is immers belangrijk om samen met alle betrokken partijen samen te werken aan de sociale vaardigheden. De brochure wordt jaarlijks meegegeven.

1.1.1. Wat is pesten?

Pesten is **gewelddadig en meestal herhaald gedrag** van één of meer personen, met de bedoeling om de andere(n) te kwetsen.

De schade kan materieel, psychologisch, lichamelijk of sociaal-emotioneel zijn.

Wie wordt gepest, kan zich meestal niet verdedigen. Er is een **ongelijke (of als ongelijk ervaren) machtsverhouding** tussen diegene die pest en de gepeste.

1.1.2. Is er een verschil tussen pesten en plagen?

Plagen is onschuldig, het duurt niet lang en is onregelmatig. Humor en aandacht vragen halen vaak de bovenhand. Bij dit 'spel' zijn de kinderen gelijk aan elkaar. Er is respect voor elkaar en het kind blijft opgenomen in de groep.

Bij **pesten** is de dader sterker dan het slachtoffer. Die laatste voelt zich eenzaam, verdrietig en angstig. Diegene die pest heeft de intentie om te kwetsen en haalt daar plezier uit. Het pesten keert meestal terug en gebeurt zo dat volwassenen het niet merken.

1.1.3. Waarom wordt er gepest?

Pesten is een wijdverspreid probleem en gebeurt in elke school. Kinderen tasten de grenzen af van samenleven in groep.

Kinderen en jongeren die pesten, zijn soms op zoek naar macht. Die proberen ze te verkrijgen door anderen te viseren. Soms pesten ze om op te vallen, om aandacht te zoeken.

Pesten kan een uiting zijn van mentale of emotionele nood. Bijvoorbeeld als de pester zelf kwetsbaar is, maar dat heel erg vindt. Wat ook voorkomt is dat kinderen die gepest zijn, zelf gaan pesten. Maar waarom kinderen ook pesten, welke redenen er ook zijn: pesten is nooit goed te praten!

1.1.4. Signalen van pesten

Pesten los je niet op met een anti-pestcampagne. Er is blijvende alertheid nodig. Enkele signalen : je kind ...

- komt thuis met kapotte kleren of spullen
- heeft blauwe plekken, schrammen
- vermijdt de speelplaats
- kiest een onlogische route van en naar school
- schoolprestaties gaan achteruit
- klaagt over buikpijn, hoofdpijn
- vraagt en/of steelt geld van familie

1.1.5. Cyberpesten

Pesten via sociale media heet online pesten of cyberpesten. Iemand scheldt je dan bijvoorbeeld uit of sluit je buiten op sociale media. Ook het aanmaken van een haatprofiel op internet of het verspreiden van een (bewerkte) naaktfoto via sociale media is cyberpesten.

De roddels, leugens, dreigementen laten psychisch diepe sporen na. Het speelt zich vaak af buiten de schoolmuren, maar heeft ontegensprekelijk een invloed op het schoolleven.

1.1.6. Hoe cyberpesten voorkomen?

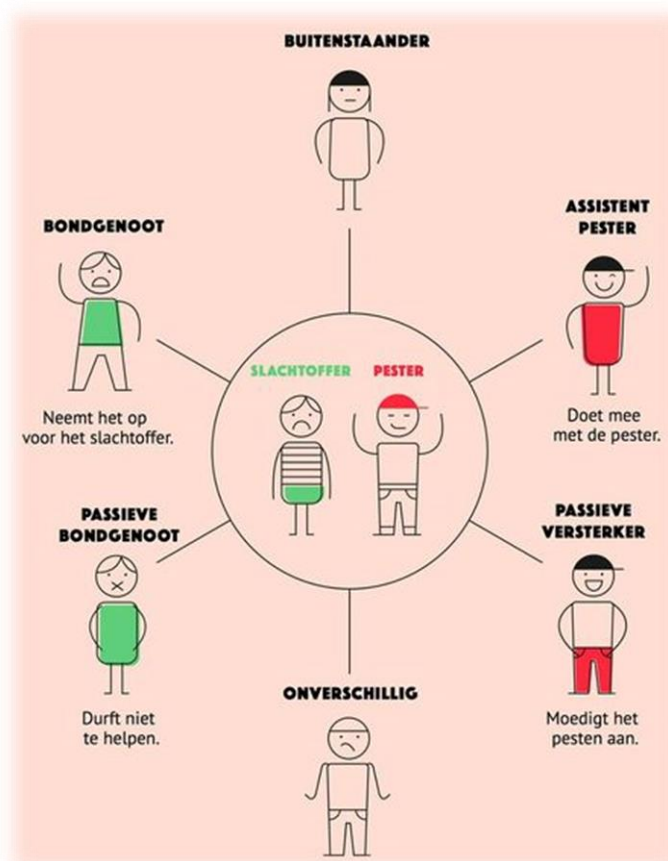
Blijf in de buurt als je kind het internet op gaat, zodat je zijdelings kunt meekijken. Stel een limiet aan de tijd dat je kind online mag.

Blijf betrokken. Ga eens samen achter de computer zitten en toon ook interesse als je kind iets wil laten zien op internet.

Maak duidelijke afspraken over het gebruik van gsm en internet, over wachtwoorden en persoonlijke informatie.

Veel kinderen vertellen hun ouders niets van cyberpesten. Hou je communicatie met je kind open.

1.1.7. Gedragen verantwoordelijkheid!

1.1.8. Mijn kind wordt gepest. Wat doe ik?

- Let op signalen: niet graag naar school gaan, onrustig slapen, geen of weinig contact met klasgenoten, plotse huilbuien ...
- Praat erover met je kind. Maak duidelijk dat je het wil helpen, dat je zijn verhaal serieus neemt.
- Blijf kalm, laat je niet leiden door je emoties.
- Geef aan dat het pesten niet de schuld van je kind is. Maak het geen verwijten.

Zoek samen met je kind naar mogelijkheden om het probleem op school bespreekbaar te stellen.

1.1.9. Nog tips als je kind gepest wordt.

1. Beloof geen snelle oplossing. Pesten is **complex**. Bespreek de stappen die je wil ondernemen: aan de leraar vertellen, ... Bespreek samen wat je wil zeggen.
2. Hou een logboek bij met daarin wie wanneer pest, hoe het gebeurt ... Zo krijg je een **duidelijk beeld** van de situatie. Bewaar mails, foto's en berichten, eventueel via de printscreen-functie.
3. Stimuleer een weerbare houding : met een stevige stem en duidelijke lichaamstaal stop zeggen.

1.1.10. Mijn kind kijkt toe bij pesten. Wat doe ik?

1. Vraag wat er precies gebeurt (in de klas, jeugdbeweging, voetbal, online ...).
2. Stimuleer je kind om de leraar zelf op de hoogte te brengen. Maak een verschil tussen 'klikken' en 'melden'. 'Klikken' doe je omdat je wil dat iemand een straf krijgt. 'Melden' omdat je wil dat er hulp komt.

Maak je kind duidelijk dat het gepest moet stoppen. Bedenk samen oplossingen. Steun het om iets te ondernemen, bijvoorbeeld aan de juf vertellen.

1.1.11. Mijn kind is een pester. Wat doe ik?

- Laat je kind zijn verhaal doen. Stel je niet beschuldigend op. Straffen of dreigen helpt niet.
- Luister goed en benoem het gedrag duidelijk als pesten.
- Keur het pesten duidelijk af.
Het gedrag, niet je kind zelf.
- Help je kind om in te zien wat de gevolgen zijn van pestgedrag.
- Zoek samen naar een oplossing om de schade te herstellen, het terug goed te maken.
- Blijf opvolgen. Beloon verandering met positieve feedback.

Werk samen met de school/het CLB om een einde aan het pesten te maken.

1.1.12. Preventie = heel belangrijk!

Ouders en school moeten samenwerken om kinderen sociaal vaardig te maken en pesterijen te voorkomen. Als er een wondermiddel bestaat om pesten te voorkomen is het **zelfvertrouwen**. Het is belangrijk om de sterke kanten, verschillen en beperkingen te leren zien en aanvaarden bij zichzelf en bij anderen. Het helpt om te leren leven met verschillen en om gezonde relaties aan te gaan.

1.1.13. Dit doe je beter niet...

- Actie ondernemen zonder dat dit met je kind besproken is.
- Boos worden
- Je kind de schuld geven
- Zelf de pesters confronteren
- Negeren
- Minimaliseren
- Je kind afschermen bv. door het thuis te houden

14. Nuttige links

- www.klasse.be/eerstelij Eerste Lijn over Cyberpesten en Steaming
- www.pesten.be voor meer info
- www.pestweb.nl voor info op kindermaat
- www.vcov.be voor vormingsavonden over pesten voor ouders
- www.mediawijs.be voor tools tegen cyberpesten
- www.kieskleurtegenpesten.be brengt verenigingen samen voor overleg over de preventie en aanpak van pestproblemen op school

Onze bronnen : klasse.be / pestweb.nl /
dokterdokter.nl / onderwijsvlaanderen.be /
pesten aanpakken (VCOV)

1.2. Opbouw aanpak 'sociale vaardigheden'

Niveau 0: brede basiszorg

Veilig schoolklimaat:

Wij besteden op school aandacht aan het zich goed voelen binnen de school / klas / groep. Samen (school – kinderen) trachten wij een veilige omgeving te creëren waarin elkeen zich goed voelt. Het gaat hier om het creëren van een veilige omgeving waar iedereen zichzelf mag zijn, waar de rechten en grenzen van iedereen gerespecteerd worden. We zetten in op het creëren van een aangenaam leef- en leerklimaat op school. Je kan hier bijvoorbeeld denken aan de manier waarop leerkrachten met elkaar omgaan, een respectvolle houding van ieder personeelslid naar leerlingen en ouders en omgekeerd.

Hier volgen een aantal concrete voorbeelden van materialen, omgangswijzen.... **ter preventie** van pestgedrag: ...

- **Duidelijke afspraken** op de speelplaats, zichtbaar
 - **'sociale vaardigheden'** in de lagere school (per graad en bijhorende activiteiten) + vermeld op het rapport
 - **De 5 geboden in de Bron:** tweemaandelijks in de kijker zetten van een gebod
- Klasdoorbrekende activiteiten, leren omgaan met verschillende kinderen
 - Duidelijke afspraken rond straffen en belonen
 - Gericht toezicht houden
 - Conflicthantering: leerlingen leren hoe ze ruzies of conflicten moeten / kunnen oplossen.
 - KS: aandacht voor het begrijpen van eigen gevoelens en die van anderen
 - Complimentendag
 - Methodes rond 'veilig internet'
 - Extra aandacht tijdens de Vlaamse week tegen pesten
 - Informeren van ouders en hen betrekken bij interessante voordrachten
 - Vertrouwenspersoon
 - Achtergrondinformatie die steeds ter beschikking is voor alle betrokkenen in de zorgklas
 - Extra stimulansen worden gegeven om zich ook na schooltijd op sociaal vlak te engageren (bv. ontmoetingsdag Chiro, ...)

Veilig klasklimaat:

Het begeleiden van de klas als groep heeft hier zijn plaats. Werken aan een positieve groepsvorming, waarbij ernaar gestreefd wordt dat iedereen bij groep hoort, is ons hoofddoel.

Enkele voorbeelden:

- In de lessen vaak praten over 'omgaan met elkaar', klasgesprekken, groeps gesprekken, ... houden, door gesprek bewust laten worden van bepaald gedrag
- Klasafspraken maken
- Duidelijk zijn over je verwachtingen en regels en consequent reageren als leerlingen zich er niet aan houden
- Ruimte creëren voor verdere kennismaking. Dit gebeurt zeer uitgebreid bij nieuwkomers zowel in het begin als tijdens het schooljaar.
- Wisselende groepen gebruiken tijdens schoolse activiteiten
- Contractwerk – hoekenwerk – werkwinkel
- Afname sociogram: opvolgen van onderlinge relaties
- Lesmaterialen in godsdienstmethode
- Mega-project in het 6de lj
- Lessen cyberpesten van 4de tot en met 6de leerjaar

Niveau 1: verhoogde zorg

1) Afspraken bij kleine ruzies

Als kinderen ruzie maken over kleinigheden moeten zij aan elkaar eerst kunnen duidelijk maken dat hier een einde aan moet komen.

Daarom leren we het **stop-signaal** aan : een kind dat zich onheus behandeld voelt, zegt letterlijk 'stop'.

Het stop-stappenplan :

Stap 1 : "Stop, ik wil het niet!"

Stap 2 : "Stop of ik ga naar de juf/meester."

Stap 3 : Je gaat naar de leerkracht die toezicht heeft.

Een leerling gaat 'door de stop' van een andere leerling :

1. Leerling gaat naar de leerkracht.
2. Leerkracht vraagt : 'Heb jij stop gezegd?'
3. Leerkracht geeft beide lln. apart de kans om hun verhaal te vertellen.
(=incidentgesprek)
4. Leerkracht geeft kans tot verzoeningsgesprek.

Leerlingen kunnen altijd bij de leerkracht terecht met hun problemen. **Iets melden is niet hetzelfde als klikken!**

2) Afspraken bij kleine aanhoudende ruzies

Wanneer kinderen herhaaldelijk ruziën, wordt dit aan de klasleerkracht gemeld.

De klasleerkracht zal een tijd een oogje in 't zeil houden. Indien nodig regelt deze leerkracht een gesprek waarin de twee betrokken partijen zoeken naar een mogelijke oplossing.

Na een bepaalde periode komt er een vervolgesprek.

3) Afspraken bij ernstige conflicten

Wat doet de leerkracht die toezicht houdt ?

*roept de ruziemakers een halt toe.

*laat - indien nodig - de betrokkenen even tot rust komen.

*voert onmiddellijk een incidentgesprek waarbij beide partijen worden gehoord.

*straf de kinderen die schuldig zijn ❶ en/of geweld ❷ gebruiken.

❶ straf = op de strafstip / de leerkracht volgen ! de duur van de straf is afh. van de ernst van de fout

❷ straf = de eerstvolgende speeltijd bij de lkr. die toezicht had een strafwerk maken (zie voorbeeld)

Deze leerkracht en de ouders handtekenen de straf.

*meldt dit voorval aan de klasleerkracht.

Als er geen tijd meer is voor een incidentgesprek en/of een straf, vertrouwt de leerkracht met toezicht haar klas even toe aan een collega en houdt alsnog het incidentgesprek.

De eerstvolgende speeltijd wordt de straf uitgevoerd.

Wat doet de klasleerkracht?

- *houdt – als dit nog nodig is – een herstelgesprek met de betrokkenen.
- *houdt regelmatig een ondersteunend gesprek met het slachtoffer.
- *voert nu en dan een kringgesprek in de klas – bij voorkeur na een speeltijd - om onderhuidse spanningen en gevoelens bespreekbaar te maken.
- *neemt initiatieven om de sfeer in de klas en het samenhangingsgevoel te optimaliseren.
- *bespreekt tijdens het MDO de kinderen die veelvuldig in conflicten betrokken zijn.
- *overlegt met de directie of de zorgleerkracht of het zinvol is om aan een bepaalde leerling een vertrouwenspersoon toe te wijzen.

Wat doet de zorgleerkracht / de directie?

- *ondersteunt actief alle genomen maatregelen.
- *zoekt samen met de klasleerkracht naar oplossingen.
- *treedt op als vertrouwenspersoon van de kinderen.
- *houdt op vraag van de klasleerkracht herstel- en ondersteunende gesprekken.
- *neemt deel aan eventuele oudergesprekken.

Wat doet de directie?

- *beslist bij ernstige voorvallen over de aard en omvang van de sanctie.

Ernstige conflicten worden steeds aan de directie / zorgleerkracht gemeld.

Er zullen minder conflicten zijn in een klimaat waar duidelijkheid is over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies worden uitgepraat en niet met geweld worden opgelost.

Agressief gedrag wordt niet geaccepteerd. Het goede voorbeeld van leerlingen, leerkrachten en ouders is van groot belang.

Onze gedragscode met de pictogrammen is hierbij een leidraad.

Niveau 2: uitbreiding van zorg

Het CLB én de ouders worden ingeschakeld. De school bekijkt samen met het CLB, de ouders en het kind hoe de verdere aanpak kan zijn. Het kind staat centraal en is ook een (eventuele) gesprekspartner.

Verdere aanpak kan zijn:

- Opstart externe hulpverlening
- Inschakelen deskundige externe hulp
- Leren omgaan met gevoelens, woede...
- ...

Niveau 3: overstap naar een school op maat

Nadat alle maatregelen uitgeprobeerd zijn, kan er over gegaan worden naar een fase 3 van het zorgcontinuüm en kan de school de geldende tuchtprocedure opstarten.

In extreme gevallen kan een leerling tijdelijk verwijderd worden uit de klasgroep en binnen de school opgevangen worden.

1.3. Bijlagen

- 1.3.1. Kansenskaart
- 1.3.2. De 5 grenzen in de Bron
- 1.3.3. De 5 Bron- geboden

